

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1944 kl. 3 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse i vissa fall från skyldighet att ånyo erlägga till kommissionär i domsaga inbetalade, av kommissionären förskingrade stämpelavgifter.

I en den 25 februari 1944 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 130, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, efter prövning i varje särskilt fall, medgiva befrielse från skyldighet att erlägga avgift till stämpel å enskild handling, då sådan avgift tidigare inbetalats till kommissionären i Mellansysslets domsaga Frideborg Skoglund och av henne förskingrats.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bland annat följande.

Hos Kungl. Maj:t hava förre verkmästaren Carl Johan Bergströms änka Mathilda Bergström, född Magnusson, i Deje, direktören Albin Rapp i Örebro och kamreraren Axel Emil Berggren i Dejefors bruk, den sistnämnde i egenskap av testamentsexekutor i boet efter kantorn Olof Herman Bergström från Deje, var för sig, gjort framställning om befrielse från skyldighet att erlägga ny stämpelavgift, sedan kommissionären i Mellansysslets domsaga Frideborg Skoglund, född Olsson, förskingrat till henne inbetalade stämpelavgifter. Rapps framställning avser även befrielse från skyldighet att ånyo erlägga lösen.

Frideborg Skoglund anställdes såsom kanslibitråde å nämnda domsagas kansli den 15 oktober 1918. Från den 1 januari 1926 tjänstgjorde hon jämväl såsom kommissionär i domsagan. Den 1 januari 1942 entledigades hon från kommissionärskapet och den 1 juni 1942 från anställningen som kanslibitråde. Den 9 mars 1943 dömdes hon av rådhusrätten i Karlstad genom utslag, som vunnit laga kraft, till straff för förskingring m. m.

Av protokollen i det av rådhusrätten sålunda avgjorda målet framgår, dels att kamreraren Carl I. Thim i Kil i slutet av år 1935 till Frideborg Skoglund för inregistrering inlämnat bouppteckning efter Carl Johan Bergström jämte stämpelavgift om 96 kronor, att Frideborg Skoglund falskeligen å bouppteckningen skrivit med vederbörande domares namn undertecknat bevis att densamma under visst nummer inregistrerats vid Mellansysslets domsagas häradsrätt, att bouppteckningen försedd med beläggningsstämplar till belopp av 96 kronor mot lösen av 50 öre återstälts till Thim samt att Frideborg Skoglund behållit såväl stämpel- som lösenbeloppet, dels att Rapp under hösten 1939 till Frideborg Skoglund för lagfart insänt ett köpebrev beträffande

fastigheten Säm Södra 3¹⁵⁶ i Grums socken jämte stämpelavgift 350 kronor, att Frideborg Skoglund å köpebrevet falskeligen skrivit ett med vederbörande domares namn undertecknat bevis att lagfart på grund därav beviljats för Rapp, att Frideborg Skoglund utfärdat ett med samma domares namn undertecknat lagfartsbevis om nämnda lagfart, att köpebrevet, försett med beläggingsstämplar till belopp av 350 kronor, och lagfartsbeviset tillställts Rapp mot utbekommande av lösen 5 kronor och stämpel 3 kronor 50 öre för beviset å köpebrevet och lagfartsbeviset, att Frideborg Skoglund behållit samtliga dessa stämpel- och lösenbelopp, samt att Frideborg Skoglund å ett den 15 april 1941 utfärdat, sedermera till Rapp mot erläggande av lösen med 2 kronor 25 öre och stämpel med 1 krona 25 öre utlämnat gravationsbevis angående ifrågavarande fastighet ändrat lagfarne ägarens namn till att avse Rapp, *dels ock* att Berggren under våren 1941 till Frideborg Skoglund för inregistrering insänt bouppteckning efter kantorn Olof Herman Bergström från Deje ävensom till henne inbetalat stämpelavgift till bouppteckningen med 6 000 kronor, att Frideborg Skoglund utan att ingiva bouppteckningen till domaren behållit dessa 6 000 kronor, samt att hon enligt anteckning den 2 augusti 1941 å ett utdrag av bouppteckningen intygat, att bouppteckningen för registrering ingivits till häradsrätten samt att i stämpel till densamma erlagts 6 000 kronor.

Av de sålunda angivna, av Frideborg Skoglund tillgripna beloppen utgöra 6 446 kronor medel, som Frideborg Skoglund mottagit av de rättssökande för täckande av kostnaderna för stämpel å enskilda handlingar. Av utslaget framgår, att Frideborg Skoglund tillgripit och förskingrat ytterligare belopp å sammanlagt 5 892 kronor, som hon mottagit från olika rättssökande till täckande av dylika kostnader. Därjämte har Frideborg Skoglund enligt utslaget tillgripit och förskingrat vissa andra belopp, som av rättssökande inbetalats för täckande av kostnader för stämpel å expeditioner, för lösen m. m.

I anledning av framställningarna ha efter remiss yttranden avgivits av *statskontoret*, *Svea hovrätt* och *generalpoststyrelsen*.

Beträffande innehållet i nämnda yttranden tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen (s. 7—10).

Till stöd för det i den föreliggande propositionen framlagda förslaget har *föredragande statsrådet* anfört bland annat följande:

»Vid bedömande av de frågor, som i de av förevarande framställningar berörda och andra fall uppkomma till följd av Frideborg Skoglunds förskingringar, anser jag mig böra utgå från den av Svea hovrätt uttalade uppfattningen, att de belopp, som inkommit till Frideborg Skoglund, icke böra anses såsom inbetalade till kronan. Med denna utgångspunkt har någon förlust icke uppkommit för staten på grund av de brottsliga handlingar, till vilka Frideborg Skoglund gjort sig skyldig.

I de fall, då enskilda handlingar av Frideborg Skoglund åsatts stämplat från häradshövdingens stämpelförråd, i vilket bristen blivit helt täckt, skulle

för staten uppkomma en viss vinst, för den händelse nya stämpelavgifter i stället för de förskingrade skulle avkrävas de rättssökande. Uppenbarligen bör i dessa fall avgiftsbefrielse medgivas.

Av de utlåtanden, som i anledning av de nu gjorda framställningarna avgivits av Svea hovrätt, statskontoret och generalpoststyrelsen, framgår, att myndigheterna ansett avgiftsbefrielse böra medgivas också i de fall, då handlingarna av Frideborg Skoglund åsatts förbrukade stämplat eller icke alls stämpelbelagts. Under hänvisning till vad myndigheterna anfört, tillstyrker jag sådan avgiftsbefrielse.

I de först nämnda fallen torde för avgiftsbefrielse icke erfordras riksdagens medverkan. Däremot innebär avgiftsbefrielse i de senare fallen, med den utgångspunkt som här tagits, en eftergift av skatt, till vilken riksdagens medgivande erfordras. Då emellertid såsom i det föregående påpekats det förhandenvarande materialet icke lämnar ledning för bedömning, i vilken utsträckning och i vilka fall handlingarna åsatts förbrukade stämplat eller stämplat från häradshövdingens stämpelförråd, synes mig lämpligast, att hela frågan om avgiftsbefrielse underställes riksdagen.

Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att, efter prövning i varje särskilt fall, medgiva befrielse från skyldighet att erlägga avgift till stämpel å enskild handling, då sådan avgift tidigare inbetalats till Frideborg Skoglund men av henne förskingrats. Naturligtvis bör avgiftsbefrielsen icke i något fall avse större belopp än det, som inbetalats till Frideborg Skoglund. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som i de olika fallen kunna visa sig erforderliga.»

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevärande proposition nr 130, bemyndiga Kungl. Maj:t att, efter prövning i varje särskilt fall, medgiva befrielse från skyldighet att erlägga avgift till stämpel å enskild handling, då sådan avgift tidigare inbetalats till kommissionären i Mellansysslets domsaga Frideborg Skoglund och av henne förskingrats.

Stockholm den 9 mars 1944.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande: se under betänkande nr 15.
